

**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ
ПЕРСОНАЛОМ»**

МАУП

***СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХОЛОГІЯ АНОМАЛЬНОГО РОЗВИТКУ»***

Спеціальність:	С4 Психологія
Освітній рівень:	перший (бакалаврський) рівень
Освітня програма:	Психологія

Загальна інформація про навчальну дисципліну

Назва навчальної дисципліни	Психологія аномального розвитку
Шифр та назва спеціальності	С4 психологія
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Статус дисципліни	вибіркова
Кількість кредитів і годин	3 кредити/90 год. Лекції: 14 год. Практичні заняття: 20 год. Самостійна робота: 56 год.
Термін вивчення дисципліни	
Мова викладання	українська
Вид підсумкового контролю	залік
Сторінка дисципліни на сайті	

Загальна інформація про викладача. Контактна інформація

Науковий ступінь	
Вчене звання	
Посада	
Дисципліни, які викладає НПП	
Напрями наукових досліджень	
Посилання на реєстри ідентифікаторів для науковців	
Контактна інформація викладача:	
E-mail:	
Контактний тел.	
Портфоліо викладача на сайті кафедри	

Анотація курсу. Навчальна дисципліна «Психологія аномального розвитку» спрямована на формування у здобувачів вищої освіти системного уявлення про закономірності порушеного психічного розвитку, його причини, механізми та прояви на різних вікових етапах. Курс розкриває особливості психічного розвитку дітей, підлітків і дорослих з різними видами дизонтогенезу, а також співвідношення норми й патології у психічному розвитку особистості.

У межах дисципліни вивчаються теоретичні підходи до розуміння аномального розвитку, класифікації порушень психічного розвитку, психологічні характеристики осіб з інтелектуальними, сенсорними, мовленнєвими, емоційно-вольовими та поведінковими порушеннями. Значна увага приділяється аналізу впливу біологічних, соціальних і психогенних чинників на формування відхилень у розвитку, а також можливостям компенсації, корекції та психолого-педагогічного супроводу.

Дисципліна сприяє розвитку професійного мислення майбутніх психологів, формуванню навичок психологічного аналізу особливих освітніх і життєвих потреб осіб з атиповим розвитком, а також усвідомленню етичних і професійних аспектів роботи з даною категорією клієнтів. Курс є теоретичною основою для подальшого вивчення спеціальної психології, клінічної психології, психологічного консультування та корекційно-розвивальної роботи.

Предмет вивчення навчальної дисципліни становлять закономірності порушеного психічного розвитку особистості, його структура, механізми виникнення та прояви на різних вікових етапах, а також психологічні особливості осіб з різними видами дизонтогенезу.

У межах дисципліни предметом вивчення є:

- співвідношення норми та патології психічного розвитку;

- основні типи, форми та класифікації аномального розвитку; психологічні особливості пізнавальної, емоційно-вольової, мотиваційної та особистісної сфер при різних порушеннях розвитку;
- вплив біологічних, соціальних і психогенних чинників на формування відхилень у розвитку;
- механізми компенсації, корекції та розвитку збережених психічних функцій;
- умови психолого-педагогічного супроводу осіб з атиповим розвитком;
- межі та можливості професійної діяльності психолога в роботі з особами з порушеннями психічного розвитку.

Мета курсу: спрямована на формування у майбутніх фахівців науково обґрунтованого розуміння особливостей атипового психічного розвитку та підготовку до професійної діяльності у сфері психологічної допомоги й підтримки осіб з особливими освітніми та життєвими потребами.

Завдання навчальної дисципліни:

- вивчення класифікації порушень психофізичного розвитку;
- оволодіння поняттями про норму та аномалію психічного розвитку, параметри та типи дизонтогенезу;
- ознайомлення із загальними та специфічними закономірностями розвитку особи з психофізичними порушеннями
- ознайомлення із закладами освіти для осіб з порушеннями психофізичного розвитку та особливості навчання та виховання в них.

Пререквізити навчальної дисципліни: Дисципліна «Психологія аномального розвитку» поєднує теоретичні та прикладні аспекти таких галузей знань як «Загальна психологія», «Психофізіологія», «Психодіагностика», «Клінічна психологія», «Патопсихологія» та ін.

Постреквізити навчальної дисципліни:

Засвоєння дисципліни «Психологія аномального розвитку» забезпечує готовність студентів до подальшого професійного навчання та практичної діяльності у сфері психологічної допомоги, діагностики, корекції та супроводу осіб з атиповим психічним розвитком.

Програмні компетентності:

Загальні компетентності	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення. ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.
Спеціальні компетентності	СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ. СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків. СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел. СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій. СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження. СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації. СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу

	(індивідуальну та групову). СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну діяльність відповідно до запиту. СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики .
Результати навчання	ПР1 Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв’язання ПР2 Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань. ПР3 Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань. ПР4 Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел. ПР5 Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги. ПР6 Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження. ПР7 Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки. ПР9 Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв’язання. ПР11 Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій. ПР13 Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності. ПР15 Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку. ПР16 Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога. ПР17 Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності. ПР18 Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров’я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії. ПР 19 <i>Аналізувати соціально-психологічні особливості особистості та складати соціально-психологічний портрет особистості.</i>

Зміст навчальної дисципліни

№	Назва теми	К-сть годин, з них:			Методи навчання/методи оцінювання
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	
VI семестр					Методи навчання: словесні (навчальна лекція; бесіда; навчальна дискусія); індуктивний метод; дедуктивний метод; традиційний метод; аналітичний; синтетичний; практичний (робота з фабулами юридичних справ); пояснювально-ілюстративний; репродуктивний; проблемного викладу; частково-пошуковий; дослідницький; інтерактивні методи (аналіз ситуацій; дискусії, дебати, полеміки; діалог, синтез думок; мозковий штурм; відпрацювання навичок; ситуативне моделювання, опрацювання дискусійних питань); моделювання професійної діяльності; інноваційні методи навчання (компетентнісний; проектно-дослідницький); кейс-метод. Методи оцінювання: усний контроль (усне опитування, оцінювання участі у дискусіях, інших інтерактивних методах навчання); письмовий контроль (контрольні, самостійні роботи, реферати); тестовий контроль (тести закритої форми: тест-альтернатива, тест-відповідність); метод самоконтролю та самооцінки; оцінювання кейс-завдань.
Змістовний модуль 1. Теоретико-методологічні засади психології аномального розвитку					
Тема 1	Предмет і завдання психології аномального розвитку	2	3	6	
Тема 2	Поняття норми і патології у дитячій психології та психіатрії. Методи дослідження відхилень в особистісному розвитку дітей.	2	3	6	
Змістовний модуль 2. Психологічний супровід осіб з різними типами психічного дизонтогенезу					
Тема 3	Патологія сприйняття. Порушення пам'яті та уваги	2	2	7	
Тема 4	Розлади мислення та мовлення	1	2	6	
Тема 5	Порушення розумової працездатності	1	2	6	
Тема 6	Аномалії емоційно-особистісної сфери	1	2	6	
Тема 7	Патопсихологічні порушення при психічних захворюваннях	1	2	6	
Тема 8	Клініко-педагогічна характеристика дітей з вадами інтелектуального розвитку	2	2	7	
Тема 9	Особливості реабілітації дітей, які потребують спеціальної допомоги. Абілітація. Соціалізація.	2	2	6	
Модульна контрольна робота					
Всього:		14	20	56	
Форма контролю: залік					

Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

В освітньому процесі використовуються навчальні аудиторії, бібліотека, мультимедійний проектор та комп'ютер для проведення лекційних та семінарських занять з елементам презентації. Вивчення окремих тем і виконання практичних завдань потребує доступу до інформації зі всесвітньої мережі Інтернет, який забезпечується безкоштовною мережею Wi-Fi.4.

Форми і методи контролю

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий (семестровий).

Поточний контроль здійснюють під час проведення практичних, лабораторних і семінарських занять, метою якого є систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, умінь використовувати теоретичні знання під час виконання практичних завдань тощо. Можливості поточного контролю є надзвичайно широкими: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до навчання, індивідуалізація навчання тощо.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- виступ з основного питання;
- усна доповідь;
- доповнення, запитання до того, хто відповідає;
- систематичність роботи на семінарських заняттях, активність під час обговорення питань;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття;
- аналіз законодавства та монографічної літератури;
- письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи, реферати тощо);
- підготовка тез, конспектів навчальних або наукових текстів;
- самостійне опрацювання тем.

Контроль успішності здобувачів освіти поділяється на поточний і підсумковий.

Методи поточного контролю: усний контроль (опитування, бесіда, доповідь, повідомлення тощо); письмовий контроль (контрольна робота, реферат, виклад матеріалу на задану тему в письмовій формі тощо); комбінований контроль; презентація самостійної роботи; спостереження як метод контролю; тестовий контроль; проблемні ситуації.

Система оцінювання та вимоги

Таблиця розподілу балів, які отримують здобувачі вищої освіти*

	Поточний контроль знань									Модульна контрольна робота	Залік	Загальна кількість балів
Теми	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	20	20	100
Робота на семінарському занятті	3	3	4	3	4	3	3	3	4			
Самостійна робота	3	3	4	3	4	3	3	3	4			

*Таблиця містить інформацію про максимальні бали за кожен вид навчальної роботи здобувача вищої освіти.

Під час оцінювання засвоєння кожної теми за поточну навчальну діяльність здобувачу освіти виставляють оцінки з урахуванням затверджених критеріїв оцінювання для відповідної дисципліни.

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти та розподіл балів, які

вони отримують, регламентуються Положенням про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП».

Модульний контроль проводиться на останньому занятті модуля у письмовій формі, у вигляді тестування.

Критерії оцінювання модульного тесту з навчальної дисципліни «Психологія аномального розвитку»:

При оцінюванні модульного тесту враховуються обсяг і правильність виконання завдань:

- оцінка «відмінно» (A) виставляється за правильне виконання всіх завдань (або більше 90% всіх завдань);

- оцінка «добре» (B) виставляється за виконання 80% всіх завдань;

- оцінка «добре» (C) виставляється за виконання 70% всіх завдань;

- оцінка «задовільно» (D) виставляється за правильне виконання 60% запропонованих завдань;

- оцінка «задовільно» (E) виставляється, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;

- оцінка «незадовільно» (FX) виставляється, якщо виконано менше 50% завдань.

Неявка на модульний тест - 0 балів.

Вищезазначені оцінки перетворюються на рейтингові бали таким чином:

«A» - 18-20 балів;

«B» - 16-17 балів;

«C» - 14-15 балів;

«D» - 12-13 балів.

«E» - 10-11 балів;

«FX» - менше 10 балів.

Підсумкова семестрове оцінювання з дисципліни «Психологія аномального розвитку» є обов'язковою формою оцінювання результатів навчання студентів. Воно проводиться у терміни, визначені навчальним планом, і охоплює обсяг матеріалу, визначений програмою курсу.

Підсумкове оцінювання проводиться у формі тесту. До семестрового оцінювання допускається студент, який виконав усі необхідні роботи.

Підсумкова оцінка виставляється на основі результатів навчання студента протягом семестру. Оцінка студента складається з балів, накопичених за результатами поточного оцінювання, та заохочувальних балів.

Студенти, які виконали всі необхідні завдання і отримали оцінку 60 балів або вище, отримують оцінку, що відповідає отриманій оцінці, без додаткового тестування.

Для студентів, які виконали всі необхідні завдання, але отримали оцінку нижче 60 балів, а також для тих, хто бажає поліпшити свій бал (результат), викладач проводить підсумкову роботу у формі тесту під час останнього запланованого заняття з дисципліни в навчальному семестрі.

Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності.
Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності. До додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності відносять участь здобувачів у роботі наукових конференцій, наукових гуртків здобувачів і проблемних груп, підготовці публікацій, участь у Всеукраїнських олімпіадах і конкурсах та Міжнародних конкурсах тощо понад обсяги завдань, які встановлені відповідною робочою програмою навчальної дисципліни.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у науково-дослідній роботі та виконували певні види додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності, можуть присуджуватися заохочувальні (бонусні) бали за визначену освітню компоненту.

Оцінка самостійної роботи

Загальна кількість балів, отриманих студентом за виконання самостійної роботи, є одним із складових академічної успішності з дисципліни. Самостійна робота з кожної теми, відповідно до програми курсу, оцінюється в діапазоні від 0 до 3 балів за допомогою стандартизованих та узагальнених критеріїв оцінювання знань.

Шкала оцінювання виконання самостійної роботи (індивідуальних завдань) критерії оцінювання.

Максимально можлива оцінка самостійної роботи (індивідуальні завдання)	Рівень виконання			
	Відмінно	Добре	Задовільно	Незадовільно
3	3	2	1	0

Форми оцінювання включають: поточне оцінювання практичної роботи; поточне оцінювання засвоєння знань на основі усних відповідей, доповідей, презентацій та інших форм участі під час практичних (семінарських) занять; індивідуальні або групові проекти, що вимагають розвитку практичних навичок і компетентностей (опціональний формат); вирішення ситуаційних завдань; підготовка резюме з самостійно вивчених тем; тестування або письмові іспити; підготовка проектів статей, тез конференцій та інших публікацій; інші форми, що забезпечують всебічне засвоєння навчальної програми та сприяють поступовому розвитку навичок для ефективної самостійної професійної (практичної, наукової та теоретичної) діяльності на високому рівні.

Для оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти впродовж семестру застосовується 100-бальна, національна та шкала ЄКТС оцінювання

Шкала підсумкового оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECT8	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Для успішного засвоєння курсу «Психологія аномального розвитку» здобувач освіти має:

- регулярно відвідувати лекційні та практичні заняття;

- систематично, системно й активно працювати на лекційних і практичних заняттях;
- відпрацьовувати пропущені заняття або незадовільні оцінки, отримані на заняттях;
- виконувати у повному обсязі завдання, які вимагає підготувати викладач, належна їх якість;

- виконувати контрольні та інші самостійні роботи;
- дотримуватися норм академічної поведінки та етики.

Курс «Психологія аномального розвитку» передбачає засвоєння та дотримання принципів етики та академічної доброчесності, зокрема орієнтації на запобігання плагіату у будь-яких його проявах: всі роботи, доповіді, есе, реферати та презентації мають бути оригінальними та авторськими, не переобтяженими цитатами, що мають супроводжуватися посиланнями на першоджерела. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання.

Оцінювання здобувача освіти орієнтовано на отримання балів за активність на семінарських заняттях, виконання завдань для самостійної роботи, а також виконання завдань, які здатні розвинути практичні уміння та навички за які можуть бути, за рішенням викладача, нараховані додаткові (бонусні) бали (участь у круглих столах, наукових конференціях, олімпіадах та наукових конкурсах серед студентів).

Рекомендовані джерела інформації:

1. Горлачов, О. С. (2023). Доступність у соціальному й правовому полі для дітей із порушеннями слуху. *Корекційна педагогіка та спеціальна психологія*, 44, 37–45.
2. Гошовська Д., Гошовський Я. (2025). Гіперактивність як патологічний чинник розвитку учнів підліткового віку. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*. 8(54). 1140–1153.
3. Коломоець, Т. Г. (2023). Використання цифрових технологій у логопедичній роботі. *Корекційна педагогіка та спеціальна психологія*, 44, 58–67.
4. Кобильченко В., Омельченко І. *Спеціальна психологія : підручник*. Київ : ВЦ «Академія», 2020. 224 с. (Серія «Альма-матер»).
5. Кушнір Ю. В., Оверчук В.А., Шпортун О.М. *Вікова та спеціальна психологія: навчальний посібник*. Вінниця: Центр оперативного друку «Документ принт», 2020. 384 с
6. Пилипчук, Я. В., Ростоцька, М. Л., & Коваленко, І. Е. (2024). Реабілітація від психологічних травм: огляд праць українських педагогів і психологів. *Naukovo-pedahohichni studii*, 8, 99–124.
7. Прохоренко, Л. І. (2023). Спеціальна психологія в незалежній Україні: розвиток та перспективи. *Особлива дитина: навчання і виховання*, 110(2), 7–23 ojs.csnukr.in.ua/lib.iitta.gov.ua.
8. Романівська, Л., & Новак, М. (2024). Психологічні умови розвитку життєстійкості особистості в умовах війни. *Серія «Психологія»*, 17, 101–120.
9. Сасенко, Т. А. (2023). Онтогенез мовленнєвого розвитку при синдромі Дауна. *Корекційна педагогіка та спеціальна психологія*, 44, 90–98.
10. *Корекційна педагогіка та спеціальна психологія* (2022). Тематичний випуск № 40: Комп'ютерні технології, інноваційні методи логопедії, інклюзивна компетентність педагогів. Умань: УДПУ.
11. Allen, K. A. (2023). *How to Be an Educational and Developmental Psychologist*. London: Routledge.
12. Hoshovska Dariia T., Vovchenko Olha A., Lytvynova Nataliia A., Tsekhmister Yaroslav V., Natalia K. Vichalkovska. Socialisation of Adolescents with Cognitive Disorders through Emotional Intelligence. *Journal of Intellectual Disability - Diagnosis and Treatment*, 2022, 10, 56-69 DOI: <https://doi.org/10.6000/2292-2598.2022.10.01.7>

- 13.Fayerman Olena, Nikolenko Iryna, Holub Olena, Krupenyna Nataliia, Hoshovskyi Jaroslav (2022). Applying Coaching Technologies in Professional SelfDevelopment of Socionomy Specialists in Supporting Families that have Children with Special Needs Journal for Educators, Teachers and Trainers, Vol. 13 (5). 234 – 247.
<https://jett.labosfor.com/index.php/jett/article/view/1019>
- 14.Hoshovskyi, J., Mudrak , I., Hoshovska D., Shmarova, N., Kordunova, N., & Kulchytska, A. (2023). Economic Deprivation as a Neuropsychological Aspect of the Formation of Frustration in Potential Migrants. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 14(2), 285-302. <https://doi.org/10.18662/brain/14.2/455>